

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS
KUPIŠKIO RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DARBO ŽMONIŲ
DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

STALINO KELIU

Eina nuo 1946 metų
Kupiškis,
1960 m. sausio 20 d.
Trečiadienis
Nr. 6 (1387)
Kaina 15 kap.

TSRS Aukščiausiosios Tarybos sesija — negirdėtas istorinės svarbos dokumentas. Sesijoje priimtas nutarimas dėl nusiginklavimo, TSRS Ministrų Tarybos Pirmininko, TSKP CK Pirmojo Sekretoriaus draugo N. Chruščiovo kalba „Nusiginklavimas — kelias į taikos stiprinimą ir tautų draugystę“, pasiūlymai nustebino viso pasaulio žmoniją. Dorieji žmonės amžiais svajojo apie visuotinę taiką. Apie jų svajonių konkretų įgyvendinimą pirmieji pasaulyje pasiūlė tarybiniai žmonės, mūsų Vyriausybė.

Kupiškio rajono darbo žmonės karščiausiai, visa širdimi pritaria TSRS Aukščiausiosios Tarybos sesijos nutarimams.

VERŠELIŲ AUGINTOJA —
SOCIALISTINIO
DARBO DIDVYRĖ

RIAZANĖS SRITIS. Iževsko rajono „Majak revoliucija“ kolūkio žymi verslininkė Socialistinio Darbo Didvyrė Praskovja Sergejevna Tarasova puikiomis darbo dovanomis pasitiko TSKP CK Plenumą. Ji išaugino 1959 metais 53 veršelius, pasiekdama, jog kiekvienas per parą priauga vidutiniškai po vieną kilogramą.

Puikioji veršelių augintoja žinoma ne tik rajone už gerus pasiekimus darbe, bet ir visoje srityje.

Nuotraukoje: Socialistinio Darbo Didvyrė P. S. Tarasova.

A. Kniazevo (TASS) nuotr.

RAJONE

Naujos karvidės

Gera, iš pigių statybinių čius ir J. Gaidimauskas su medžiagų 100 vietų tipinę konstruavo žvyro-cemento karvidę pastatyta „Aliza-maišytuva“, kuris per vieną vos“ kolūkyje. Statybinės valandą paruošdavo 2,5 brigados nariai, vadovaujami Juozo Šepčio, iš anksto paruošę lentpiūvė balius, gegnes, lentas, grebštus ir kitą medžiagą. O mechanizatoriai J. Jesevi-

Taip tipinę karvidę pagal turimą projektą ir brėžinius buvo pastatyta per trumpą laiką. Joje karvės dabar šiltai žiemoja.

Antanas Glemža
Statybininkas

Gyvenvietė auga

Kada važiuoji iš Kupiškio miesto Šimonių link, negali nepastebėti nuolat augančios prie Šepetos durpių-kraiko gamyklos gyvenvietės. Iš tiesų, gyvenvietė plečiasi, gražėja, auga. Kiek ten puikių, gražių pastatų! Bet tai tik pradžia. Šiuo metu baigiami statyti du gyvenamieji namai. Jie turės po aštuonius butus. Taip pat ba-

giamas statyti dar vienas didelis pastatas, kur bus gamyklos kontora, 120 vietų klubas, medicinos punktas ir t. t. Statyboms vadovauja statybos - montavimo valdybos inžinierius Jakabas Nikitinas.

K. Puodžiukas

Dar vienas sporto kolektyvas

Neseniai „Juodpėnų“ kolūkyje buvo įkurtas sporto kolektyvas. Kolakis jau pasikyrė lešas sportiniam inventoriumi išgyti. Sudarytos krepšinio, tinklinio, stalo teniso, šaškių-šachmatų ir lengvosios atletikos sekcijos.

Jaunieji sportininkai tiki, kad sporto kolektyvo pirmininkas agronomas J. Kaziliūnas ir kolektyvo tarybos nariai sumaniai vadovaus sportininkams, kolūkyje pakils sportinis lygis.

A. Ažuolas

KAIPPADIDINTI GYVULIŲ PRODUKTYVUMĄ ŽIEMĄ

Mūsų patyrimas vykdant socialistinius įsipareigojimus

Be galo esu dėkingas geriausioms kolūkio karvių melžėjoms Emi-

Boleslovas Šimonis
„Salamiesčio“ kolūkio
pirmininkas

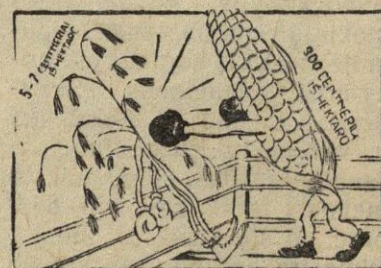
jų pašarų. O
dobilų karvės
ėda tiek, kiek
nori.

Kas nulėmė sėkmingą mūsų įsipareigojimų įvykdymą? Visų pirma, mūsų gyvulininkystės darbuotojų darbas labai tampa susietas su laukininkystėje dirbančiais kolūkiečiais. Praėjusiais metais vidutinis laukų derlingumas viršijo 15 cent iš hektaro. Grūdai — visuomeninio ūkio pagrindas. Tik esant pakankamai grūdų, sėkmingai galima plėsti gyvulininkystę, pieno ūkį.

Žymią vietą pašarų balanse užėmė sultingieji pašarai, kukurūzai. Geriausi mūsų pašarų gamintojai Jonas Gasparevičius, Juozas Savičkas, Antanas Kapišauskas, Aldona Janušauskaitė, Stefa Latvėnaitė, Stefa Šulnienė gavo daugiau kaip po 600 cent kukurūzų žaliosios masės iš ha. Be to, šie ir kiti kolūkiečiai išaugino daug daržovių, pašarinių kultūrų. Todėl nenuostabu, kad kiekvienai karvei tenka daugiau kaip po 11 tonų sultingųjų pašarų.

Taigi, mes turime pakankamai pašarų, stengiamės juos racionaliai naudoti, o tai ir nulėmia sėkmingą įsipareigojimų įvykdymą pieno gavyboje. Vidutinio pieningumo karvei dabar mes duodame per dieną apie 2 kg koncentratų, 60 kg sultingų-

ni mūsų kolūkio laukininkystės ir gyvulininkystės darbuotojai susirūpino, kad ir šiais metais būtų sukaupta pakankamai pašarų. Pavasarį kukurūzais apsėdime 43 ha iš rudens gerai paruoštų dirvų, kurios beveik visos rudenį buvo patręštos vietinėmis trąšomis, apatros. Taip pat pas mus išauginami gausūs bulvių, runkelių derliai. Ir tai pasiekama todėl, kad kolūkyje didelis dėmesys skiriamas vietinių trąšų sukaupimui, jomis gausiai patręšiamos šioms pasėliams skirtos dirvos. Laukininkystės ir gyvulininkystės darbuotojų bendras darbas, bendri siekiai ir nulemia visų įsipareigojimų įvykdymą. Pas mus, kolūkyje, mažai maistingos pašarinės kultūros pakeičiamos maistingiausiomis. Pvz., pašariniai runkeliai keičiami cukringsniais, maistingesniais šakniavaisiais. Tokias pašarines — grūdines kultūras, kaip avižos, pakeičia laukų galiūnas — kukurūzai.

Lengvasvorei avižai neatilaikyti prieš laukų stipruoli — kukurūzai!

SOCIALISTINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMAS — VISŲ BENDRAS REIKALAS

S. Janilionis
Rajono vykdomojo komiteto
pirmininko pavaduotojas

Kupiškio rajono liaudies švietimo darbuotojai jau treji metai lenktyniauja su kaimyninių rajonų švietimo darbuotojais dėl geresnio mokyklų paruošimo naujiems mokslo metams. 1957 metais mūsų rajono liaudies švietimo darbuotojai lenktyniavo su rokiškėčiais ir tapo šių soclenktynių nugalėtojais. O 1958 ir 1959 metais žymia persvara tapo soclenktynių nugalėtojais su Panevėžio rajono liaudies švietimo darbuotojais.

Vykdant socialistinius įsipareigojimus, nemaža nuveikta visuotinio privalomo mokyimo srityje. Rajone mokyklų lanko 99,71 proc. 7—16 metų amžiaus vaikų nuo bendro privalančių mokytis vaikų skaičiaus. Gerai vyk-

domas privalomas mokymas Subačiaus, Gyvakarų apylinkėse, Kupiškio mieste. Mokslo metų pradžioje dalis mokinių nepradėjo lankyti mokyklų Adomynės, Šimonių, Vėželių apylinkėse. Ir dabartiniu metu šiose apylinkėse dar yra blogai lankančių mokyklų vaikų.

Privalomojo mokyimo įgyvendinimui daug padeda visuotinis mokyimo fondas, sukaupiamas iš priemokyklinių žemių. 1959 metais mokyklos iš turimos žemės ir mokyimo bandymo sklypų gavo 157 tūkstančius rublių pajamų. Šios lėšos panaudojamos suteikiant reikiamą paramą mokiniams, duodant nemokamą maitinimą bendrabučiuose, aprūpinant nemokamais vadovėliais, organizuojant šiltus priešpiečius, papildant mokyklų dirbtuves inventoriumi ir kitomis mokyimo priemonėmis.

Gera panaudojo mokyklinę žemę ir daugiausia lėšų sukaupė Kupiškio VI. Rekašaus vardo vidurinės mokyklos mokytojai, mokiniai (direktorius J. Ulba), o taip pat Didžprūdėlių septynmetės (direktorius St. Vanagas), Akmenytės (vedėja O. Vitkevičienė) ir Aukštaičių (vedėja J. Jonuška) pradinė mokyklų mokytojai, mokiniai.

Tačiau kai kurių mokyklų vadovai ir mokytojai nepadarė reikiamo rūpestingumo ir iniciatyvos tvarkant priemokyklinę žemę. Blogai buvo prižiūrimi pasėliai Juodpėnų (direktorius Z. Rimša), Virbališkių (direktorius V. Puzinienė) septynmetėse mokyklose, Alotų, Būtenų, Sokonių, Paketurių pradinėse mokyklose ir kt.

Vykdant socialistinius įsipareigojimus, liaudies švietimo darbuotojai didelį dėmesį skiria polittechninės mokyimo bazės sustiprinimui. Visose rajono vidurinėse ir septynmetėse mokyklose (Nukelta į 2 psl.).

Apie vietines trąšas ir šeiminkus

Užsukime į arklides

Salamiesčio apylinkės „Vie-nybės“ kolūkio arklidėse, kur arklių prieauglį šeria Leonas Petronis, ne viskas gerai. Gyvuliai blogai atrodo, prie tvartų netaisomas mėšlas. O ūkiškai tvarkant šį mėšlą, galima būtų pagaminti daug ir labai vertingų vietinių trąšų. Dalį pakratų ir pašarų, skirtų visuomeniniams gyvuliams, L. Petronis sušeria savo asmeniniams gyvuliams. Apie tai gerai žino kolūkio revizijos komisijos pirmininkas Jonas Spaičius, bet nenori pyktis su arklių šeriku.

S. Kugys

Daugiau pakratų — daugiau organinių trąšų

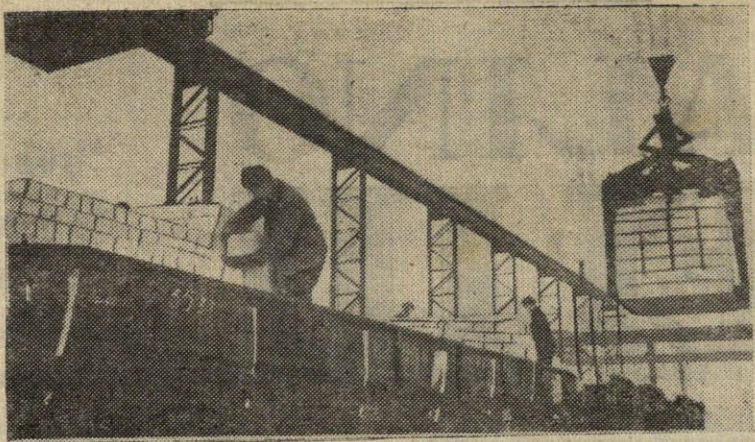
Skundžiamasi „Aušros“ kolūkyje, kad dėl pakratų stokos nepakankamai pagaminama organinių trąšų. Bet kas gi draudžia aušriečiams gaminti vietines trąšas? Argi ne valdyba kalta, kad dar iki šiai dienai žiemkenčiai buvusiose Jono Grigo, Kavoliūno ir Dundulienės kluonuose neiškulti? Čia nusto- jama labai daug grūdų, o kar- tu ir pašarų. Kolūkyje yra nemažai durpynų, bet vasa- rą durpių komposto gamybai nebuvo pasirengta. Šiais pra- gai užpildyti reikėtų daugiau parsivežti durpių kraiko. Su- tvarkius ir nukulus linus, iš spalių ir atliekų taip pat bū- tų pakratų, bet II brigadoje Albinas Jankevičienės kloi- me linai tebeguli nesutvar- kyti, apkrauti dobilais. Tai neūkiška, draugai aušriečiai.

P. Ramūnas

Vienur perteklius, kitur — trūkumas

Gerai padaryta mūsų kolūkyje, jog susirūpinta pašarų apskaita. Dar rudenį stam- bieji pašarai buvo palikti li- kimo valiai, neapmatuoti. Daug rugienių šiaudų buvo palikti lauke. Bet ši klaida dabar šalinama, kolūkio pašarinin- ku paskirtas Pranas Gintau- tas dabar gerai tvarko paša- rų apskaitą, jų išdavimas vyksta griežtai prilaikant normų, pašarai sveriami.

Tačiau negerai, kad pas mus dar kai kurie kolūkie- čiai laiko pas save arklius. Žinoma, pas tuos kolūkiečius daug priminama mėšlo, bet šis mėšlas patenka į jų pa- čių sklypelius, o ne į visuo- meninius laukus. Kai kurie kolūkiečiai įsipareigojo po keletą vežimų mėšlo išvežti į visuomeninius laukus. Ta- čiau tai tik dalis kolūkiečių.

Akmenės statybinių me- džiagų kombinato silika- tinių plytų cechas, kuris pradėjo veikti 1959 me- tais, įrengtas pagal pas- kutinį technikos žodį. Ja- me mechanizuoti beveik visi gamybos procesai.

Nuotraukoje: ply- tų pakrovimas į vagonus galingo tiltinio kranu pa- galba.

K. Liubšio nuotr.

PASIBAIGUS darbo dieną, kiek- vienas kolūkietis linksmas skuba į namus, nes žino, kad namuose tikrai ras naująsias laikraštį, žur- nalą, nereikės nuobodžiauti ilgais žiemos vakarais. Tai vis laiškini- kės Stasės Stenulytės nuopel- nas. „Kaip gi nesistengsi, nesirū- pinsi, jei šiandieną laikraštis, žur- nalas neatskiriama įėjo į kiekvie- no kolūkiečio buitį“, — dažnai kal- ba laiškiniškė S. Stenulytė. Nors ir keista, tačiau jos darbo iki šiol dar neįvertina valdybos nariai V. Jančys, P. Šukys. Matyt, jie mažai domisi spauda.

J. Jančys

„Adomynės“ kolūkis

KIEKVIENA dieną laikraštį puslapiuose talpinami naujausi mūsų šalies įvykiai, plačiai nu- šviečiami kolūkiečių pasiekimai, darbo pirmūnai dalinasi darbo pa- tirtimi. Todėl ir laikraštis tapo nuolatinio kolūkiečių draugu. Tik laiškiniškas Vytautas Stukas laikraščius, laiškus pristatinėja vis pavėluotai. Dirbti reikia visiems su ugnele.

A. Beržinytė

„Ateities“ kolūkis

MOKYKLOS suole II metų pra- bėgo nepastebimai, ir Alfonsa Bernatavičiūtė su brandos ates- tatu grįžo į gimtąjį kolūkį. Tik gamybiniame darbe Alfonsa sura- do tikrąją laimę. Patenkinta šian- dieną ji pati, džiaugiasi jos darbu brigadininkas Lionginas Petryla, negaili šiltų žodžių visi arteles kolūkiečiai.

B. Kibaitė

„Skodinio“ kolūkis

Žiemos rūpesčiai Mičiurino vardo kolūkyje Nauji metai, o kalendorius senas

Pirmadienis—nedarbo die- mā dienos trumpos, tai, no- na: reikia išsimiegoti, atsi- rint namus pasiekti prieš su- pūsti po sekmadienio links- temas, darbą tenka baigti mybių, išgertuvių (ypatingai 15 val. Šeštadienis — nedarbo die- brigadininku dirba, žinoma, na. Kiekvienam gi rūpi pall- tik ne pirmadieniais, Juozas sėti, susikaupti prieš išeigi- žekonis).

Antradienis, trečiadienis, Sekmadienis — tamsiausia ketvirtadienis ir penktadienis diena visoje savaitėje. — trumpiausios darbo die- Šiuo kalendoriumi naudo- nos pasaulyje: nuo 12 val. jasi toli gražu ne visi kol- iki 15 val. Štai kur slypėjo ūkiečiai, bet tik tokie, kaip rekordas! Mat, kol čia su- Kazys Juodviršis, Genė Kru- sirenkama į darbą, bū- čaitė, Alfonsas Vilėniškis, Ju- na 12 val., o kadangi žie- ra Lapeikytė, Balaišis.

■■■■■■■■

Racionalizatoriai

Kullant rudenį II brigadoje neužkalta. Mat, valdyba javus, iš pašarų sandėlio ie- išnaudoja gamtą: lietus ir sniegas iš šiaudų iki pava- nos buvo išimtos kelios len- sario padarys „puikiausia“ tos. Ši siena ir dabar tebėra kompostą.

■■■■■■■■

Amerikietišškai

Trečios brigados visuome- atitinkamai skirstomas jiems ninių arklių šerikas Aloyzas ir pašarų daviny. Girdi, rei- Kručas prižiūrėjus arklus kia ir gyvulius skirstyti į suskirstė į dvi klases — „ge- juodadarbius (juoduosius ir ri“ ir „blogi“. Prie pirmųjų išrinktuosius).

Z. Napalytė

„geradarių“ arkliai. Žinoma, Mičiurino vardo kolūkis

■■■■■■■■

Štai tau ir Jonas...

„Kas vogs — nepralobs“ Jurgiškio kaimo privatinkiną —kalbama liaudyje. Bet kol- Praną Kunčį. Bet Jonas su- ūkio traktorininkas Jonas klydo. Kolūkiečiai jo nusi- Juodviršis liaudies išmintimi kaltimą išaiškino, ir ne tik nepatikėjo ir... surizikavo. teko grąžinti lentas, bet bu- Veždamas kolūkio lentas iš vo ir nubaustas. Negražu, Jonai! Jeigu kitą kartą taip Šimonių lentpiūvės, 24 len- pasikartos, sausas nekelsi. tas „apsirikęs“ nuvežė pas

Z. Naglytė

SOCIALISTINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMAS — VISŲ BENDRAS REIKALAS

(Atkelta iš 1 psl.).

esančios dirbtuvės buvo pa- pildomai aprūpintos įvairiais įrankiais bei mokymo prie- monėmis, o taip pat moky- mo programos vykdymui rei- kalingomis medžiagomis: len- tomis, skarda, viela, kartonu. VI. Rekašiaus vardo vidurinė mokykla įsigijo metalo grę- žimo stakles, Šimonių vidu- rinė—medžio tekinimo stak- les. Daugumoje mokyklų pa- gerėjo praktikos darbų dirb- tvių sutvarkymas ir jų pa- naudojimas polittechninio mo- kymo reikalams. Bet Virba- liškių, Varaniškių, Subačiaus septynmetėse mokyklose dirbtuvės dar pilnai neatlie- ka savo paskirties. Jos blo- gai sutvarkytos, nepatenki- namai laikomas inventorių ir įrankiai, mokiniai mažai gamina naudingų daiktų. Gi Maksvyčių septynmetėje mo- kykloje (direktorius L. Ru- dinskas) visai dirbtuvių ne- turima, o dirbama mokyklos koridoriuje.

Vidurinės ir septynmetės

mokyklos, išskyrus Antašavos, Salamiesčio ir Alizavos mo- kyklas, turi geografinės aikš- tes. Dauguma geografinių aikštelių buvo įrengtos laiku ir tinkamai, tačiau Žaidelių, Varaniškių, Subačiaus septyn- mečių mokyklų mokytojai nesugebėjo laiku atlikti šį darbą.

Prie polittechninio mokymo gerinimo daug prisidės prie vidurinių mokyklų pastatyti šiltnamiai ir prie septynme- čių mokyklų įrengti inspek- tai. Juos reikalinga efekty- viai panaudoti mokymo tiks- lams ir ūkiniams reikalams. Tačiau Šimonių vidurinės mokyklos vadovai to, matyt, dar reikiamai nėra įsisamo- ninę, nes čia šiltnamiai pa- naudojamas ne ankstyvo- sioms daržovėms auginti, o jame sukrauta mokinių slidės ir pan.

Toliau gerinant mokomąjį -auklėjamąjį darbą, siekiama sudaryti mokiniams sąlygas įvairiapusiškai lavinti savo sugebėjimus. Mokyklose vei-

kia daug įvairių dalykinių būrelių, kaip fizikos, foto, radiotechnikos, turizmo-kraš- totyros ir kt., veikia pajėgūs meno saviveiklos ir sporto kolektyvai. Penki rajono mo- kyklų jaunųjų gamtininkų bū- reliai yra Liaudies ūkio pa- siekimų parodos Maskvoje dalyviai. Respublikinėje spar- taktiadaže rajono moksleiviai užėmė šeštą vietą. Šių metų sausio 8 d. pasibaigusiose zoninėse krepšinio varžybose Kėdainiuose rajono mokslei- vių berniukų komanda užėmė pirmą vietą ir iškovojo teisę žaisti finale. Mergaičių ko- manda užėmė trečią vietą.

Vienas iš svarbiausių už- davinių, keliamų šiuo metu mokytojams, yra gerinti dės- tymo kokybę, kovoti prieš mokinių nepažangumą. Daugu- moje mokyklų nuolat kyla mo- kymosi pažangumas. Pavyz- džiai, Kupiškio VI. Rekašiaus v. vid. mokyklos mokinių pa- žangumas 1958—1959 mokslo metais I trimestre buvo 65,3 proc., o šių mokslo metų I trimestre pažangumas yra 80 proc. Kyla pažangumo procen- tas ir Gaigalių septynmetėje, Subačiaus vidurinėje mokyk- lose ir t. t.

Žemiausias mokinių pažan- gumas vidurinių mokyklų tar- pe yra Šimonių vid. mokyk- loje — 67,5 proc. 1957—1958 mokslo metais tuo pačiu laiko- tarpiu šios mokyklos mokinių pažangumas buvo aukštesnis —75,6 proc. Žymiai nukrito pažangumo procentas Vara- niškių septynmetėje, Alostų ir Kikonų pradinėse mokyklo- se.

Socialistinis lenktyniavi- mas—bendras visų liaudies švietimo darbuotojų reikalas. Įvykusiame rajono mokytojų pasitarime buvo išanalizuota praeitų metų socialistinių įsi- pareigojimų įvykdymas, ir visi Kupiškio rajono mokytojai vieningai į soclenktynes iš- kvietė Pasvalio rajono liau- dies švietimo darbuotojus dėl geresnio pasiruošimo nau- jiems 1960—1961 mokslo me- tams.

Socialistinis lenktyniavi- mas mūsų rajone turi tapti masiškas. Į soclenktynes turi įsijungti profsąjunginės orga- nizacijos, kolūkiai, visuome- nė. Tik visiems įsijungus į šį darbą, bus galima įvyk- dyti partijos ir vyriausybės keliamus uždavinius.

STALINO KELIU

2 psl. 1960 m. sausio 20 d.

Apylinkės kultūrinis veidas

Vakare į Antašavos kultūros namų salę susirinko apylinkės gyventojai susumuoti savo kultūrinių įstaigų atlikto darbo. O darbą atlikto darbo. O darbą jie nudirbo didelį!

„Uoginių“ kolūkio biblioteka, kuriai vadovauja Regina Matulytė, kolūkiečių tarpe turi didelį autoritetą. Bibliotekos fondų naudojami 152 skaitytojai, kurie vidutiniškai per metus perskaitė po 13 knygų. „Antašavos“ kolūkio biblioteka ir kultūros namai buvo suorganizavę tokias stambias masinio kultūrinio darbo priemones, kaip Joninės, chorą. Jis jungia apie 40 žmonių. Nuoširdžiai padirbėjo minėtų įstaigų vadovai Bronė Vezbergienė, Juozas Džutskis, A. Lungytė, I. Džutskienė, L. Vezbergaitė, A. Pažemekaitė ir kiti ne tik aktyvūs knygų skaitytojai, bet ir puikūs kultūrinių įstaigų rėmėjai: pataria, ką reikia organizuoti naujo, nurodo, kuo labiausiai domisi kolūkiečiai, kokius reikalinga šalinti trūkumus.

Geriausias „Antašavos“ kolūkio skaitytojas yra kolūkio pirmininkas A. Tamulionis. Jis per metus yra perskaitęs 52 įvairaus turinio knygas.

— Be literatūros vadovauti kolūkiui neįmanoma, — sako kolūkio pirmininkas A. Tamulionis.

Antašavos apylinkės kultūrinis gyvenimas diena iš dienos gerėja. Tam yra sudaromos visos sąlygos. Apylinkės Tarybos pirmininkas Kazys Petronis sako:

— „Uoginių“ kolūkio biblioteką perkelsime į geresnes patalpas, o kas liečia „Antašavos“ kolūkio biblioteką — praplėsime, kad galima būtų sutvarkyti knygų fondą laisvam skaitytojų pasirinkimui.

Taigi, gražus apylinkės kultūrinis veidas, bet ateityje jis dar labiau pagerės. Artėja jubiliejinė Dainų šventė, o jai irgi reikia tinkamai pasiruošti, ir reikia tikėti, kad antašaviečiai neapvils.

O. Indrelienė

Rajoninės bibliotekos vedėja

Pakeliui į klubą — skaityklą

Atejo sidabrinė žiema. Vanduo sustingo į ledą. Žemė apsirengė balto sniego patalu. Medžiai šerkšnu pasipuošė.

Topoliais apaugusiu keliu snekučiuodami skuba du jaunuoliai. Vytautas Meškauskas ir Stasys Vaidiūnas kiekvieną vakarą aplanko biblioteką.

— Ar girdėjai, Stasy, vedėja atvežė naujų knygų, plakatų... Turtinga mūsų biblioteka! Malonu užėiti.

— Kas tiesa, tai tiesa... Bet vis dėlto biblioteka turėtų būti gerokai švaresnė. Kiek ten nuorukų, popiergalių... O be to, juk reikia jau ruošti Dainų šventei!

— To, žinoma, nenuneigsi... Bet čia ne vien bibliotekos vedėja P. Navarskaitė kalta, — kalti ir bibliotekos lankytojai, kurie nuolat šiukšlina... Jeigu visi šiukšlins, rakys, vedėja niekaip nesuskubs palaikyti švarą.

Kelias pasuko į dešinę, ir abu draugai jau skaityklos kieme. Tačiau jų pokalbis vertas dėmesio! Jį turėtų išdėmėti kiekvienas bibliotekos lankytojas.

A. Vizgirda

Nejaugi taip ir liks neperspėtas chuliganas?

A. Gričiūnas

Ką jie tuo slekia?

Kas tik nepažįsta „Palangos“ kolūkyje Prano Tumėno! Dabar ten „išgarsėjo“ jau ir jo sūnus Povilas. Abu jie tapo „įžymiais“ vyrais, ypač po to, kai Kerelių kaime į Jono Bistovo trobą pro langą įmetė didžiulį akmenį, sužalodami jo žmoną, išgąsdindami dukrelę Ritą, kuri net susirgo...

Tėvas ir sūnus ne vien tik tuo „garsėja“. Jie žinomi kolūkyje kaip ir patys didžiausi tinginiai, visiškai neprisideda prie kolūkinės gamybos.

Tėvai vis tyli

Kai „Neries“ kolūkio valdyba išsiuntė Bronių Kitą į Pandėlio mechanizacijos mokyklą, tikėjosi sulaukti gerų darbštus žmogaus. Bet atsitiko kitaip. Nuolat lėpinamas tėvų ir neįpratęs prie sąžiningo darbo, jis visai nesimokė, tinginiavo. Pagaliau buvo pašalintas ir vėl atsirado namuose ant tėvelių sprando... Neseniai jis, atsilankęs į elektrinę, įjungė elektros liniją, nuo ko vos nenukentėjo elektromonteris Romas Kukenys.

P. Trumys

„Neries“ kolūkis

LATVIJOS TSR. Vencpilsko rajono Ventasciems kaimo bibliotekininkė Zelma Kulkevičiauskaitė — masinė darbuotojų tarpe. Be savo pagrindinių pareigų bibliotekoje ji gerai vykdo propagandistų uždavinius, dažnai organizuoja skaitytojų konferencijas, literatūrinius vakarus.

Nuotraukoje: Z. Kulkevičiauskaitė ruošiasi etniniam referatui. J. Poišos(TASS'o) nuotrauka.

(Tęsinys. Pradžia Nr. 99(1379).

—23—

Žiemą, kada geras rogių kelias, miško medžiagą ypač gera gabenti. Vogti, žinoma, blogiau — neišveši nepalikęs pėdsakų. Vieną dieną eigulys Mėlynis vėl pastebėjo, kad su vogta miško medžiaga rogės suka į Kačinausko sodybą. Sutikęs tą pačią dieną savo kaimyną, jis perspėjo:

— Dar kartą pamatysiu parsivežant nors šakelę, taip ir žinok — perduosiu milicijai... Nors ir kaimynas, bet ilgiau kest nekėsiau.

— Tikrai pabandyk... — Kačinausko akys piktai sublizga. — Ar ne atkasi dantį tik... Miškas užia, miškas gaudžia...

— Miškas negali negauti, negali bausmės išvengti ir vagis...

Kaimynai išsiskiria rimtai supykę.

Mėlynį pirkioje ant stalo dreba lempos liepsnelė. Po aslą bėgioja basakojai vaikiukai, krykštauja, kliauga, išdykauja. Tik vienas tėvas, po dienos darbo išsitiesęs ant lovos, jau ilsisi. Motinos rankose — pusės metų kūdikis. Šviesi, nedidelė moteris Paulina Mėlynienė vaikština po trobą ir, niūniuodama dainelę, migdo sūnelį Antanėlį. Žvali senelė Anelė Jurkevičienė su penklamete šviesiaplauke, mėlynake anūke Brone geris pirmuosius žingsnius bežengiančiu Jonuku. Tik vyresnieji, aštuonmetis Balys ir dvylikmetis Vladas, rimtai susikaupe, kažką vis drožinėja, mintyse lėkiodami toli toli nuo savo namų. Ant sienos kabo kalendorius, ant jo didelėmis raidėmis

—24—

skaičius — 25, kovo mėnuo, 1948 metai. Priena, supuodama kūdikį, motina. Ji paima mažyčiais pirštais lapelį ir nuplėšia.

— Pavasario mėnuo, — sušnibžda mažos lūpos.

— Ale tai bėga laikas, nespėjai, rodos, ir apsidairyti, o čia jau ir senatvė lazda spraudžia... — pritaria senutė.

Už užuolaidomis aptemdyto lango lauke pasigirsta kelių vyrų sunkūs žingsniai. Visi suklunsa. Kažkas bailsaus, neapčiuopiamo praslenka kambariu. Girdėti stiprus, įžūlus beldimas į duris.

— Ar įleist, Vladi? — klausia žmona, nepaleisdama iš rankų kūdikio.

— Įleisk. Jei norės, visada įeis... išlauš ir duris...

Mėlynienė įeina į virtuvę ir drebančiom rankom atšaukia duris. Prieš jos akis — trys apšepę barzdomis vyrai veidai, trys poros apsišlaususių, stiklu blizgančių akių. Žvangindami automatais, į vidų sugriūna banditų gaujos vadas Gudas, Juozas Varanavičius — nedidelis, kresnas vyras, ir vidutinio ūgio, ginkluotas šautuvu ir pistoletu, Vytautas Kavoliūnas (slapyvardis — „Grandinis“). Ketvirtas banditas — Matuliuskas lieka lauke saugoti, kad kas neužkluptų, o be to, eiti žudyti gerai pažįstamų jis neturėjo „sąžinės“.

— Kelkis, Mėlynai! — apmetęs baisiomis akimis kambarį, įsako Gudas.

Mėlynis atsikelia. Varanavičius lenda į užstatę, sėda

—25—

prie berniuko Balio, kuris iš baimės nei nekrusteli.

— Duok pasus, be to, visus miško dokumentus, — komanduoja Gudas.

— O kam jie reikalingi?

— Duok, jeigu sakom...

Mėlynis kamodoje suieško prašomus dokumentus ir paduoda Gudui. Tas, permetęs juos akimis, susikemša kišenėn.

— Tu, Mėlynien, vaiką perduok senei... O kieno ji — Mėlynio ar tavo motina?

— Mano, — atsako, visa pasimetusi, Mėlynienė.

— Atiduok dabar jai vaiką, — Gudo akyse bliski kažkokios piktos kibirkštėlės, primenančios įsiutusio žvėries akis.

Drebančiomis iš susijaudinimo ir baimės nuojaustos rankomis motina perduoda savo motinai Anei Jurkevičienei kūdikį ir atsispiria į banditus.

— Ko jūs norit?

— Eik į virtuvę, — įsako Gudas.

Nedidelė, laibutė Mėlynienės figūra pradingsta už durų, o paskui ją išslenka ir kailinuoti banditai.

(B. d.).

STALINO KELIU

3 psl. 1960 m. sausio 20 d.

SKAITYTOJAI

Vis kabo spyna...

Jau du mėnesiai kaip ant „Naujo gyvenimo“ kolūkyje esančio pieno separavimo punkto durų kabo didžiulė spyna. Pieno separavimo punktas nedirba. „Naujo gyvenimo“ ir „Gegužės Pirmosios“ kolūkiai ir kolūkiečiai dabar turi vežti pieną į Alizavos pieno separavimo punktą. Tai gana toli. Kol kolūkiečiai nuvyksta ir sugrįžta, žiūrėk, jau ir vienuolika, o kiek per tą laiką būtų galima nuveikti gamyboje. Anksčiau, tiesa, „Naujo gyvenimo“ kolūkio ir kolūkiečių pieną veždavo tam paskirti vežikai, bet kažkodėl minėto kolūkio pirmininkui J. Staugaičiui „nebepatiko“, ir jis uždraudė vežti at-

skirų kolūkiečių pieną. Tačiau pagalvokime, kiek tai atima darbo jėgos, kiek daug nusikalstama gamybai!

V. Kaselis

Imkimės priemonių

Povilas Užtupas ir Grasilėda Užtupienė — tai vyras ir žmona. Tačiau jie kartu nebegyvena jau šeši metai. Neseniai, iš kažkur grįždamas ir praeidamas pro savo buvusios žmonos namus, Povilas Užtupas išdaužė langus. Moteris pasiskundė milicijos įgaliotiniui Petriui Jonavičiui. Praėjo savaitė, tačiau jokių priemonių nebuvo imtasi. Po to Užtupienė kreipėsi į rajono milicijos skyrį, bet ir iš ten po šiai dienai nieko nesigirdėti.

ATGIMĘS KAIMAS

...Prieš mus Kauno rajono „Pergalės“ kolūkio vystymo perspektyvinis planas. Jame skaičiai, skaičiai, skaičiai. Sausais ir neišraiškingais jie gali pasirodyti pašaliniam žmogui. Bet „Pergalės“ kolūkio kolūkiečiams šie skaičiai — pati gražiausia poema. Jie kalba viena: apie nematytai spartų šio kolūkio kilimą septynmetyje.

Tokiu vaizdėliu prasideda respublikos žemės ūkio laimėjimų apžvalga neseniai išspaudos išėjusioje M. Šumausko brošiūroje „Pasako-

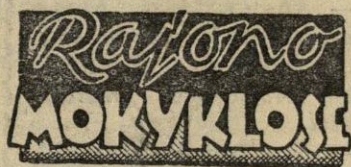
jimas apie Lietuvos ateitį“.

Jau 1957 metais, palyginti su 1953 metais, pažymima brošiūroje, grūdų gamyba padidėjo 34 procentais, linų — 2,4 karto. 1958 metais valstybei parduota mėsos 3 su viršum karto, pieno 2,4 karto, linų beveik tris kartus daugiau, negu 1953 metais.

Gamybos augimą lydi staigus kolūkių pajamų didėjimas. 1958 metais jos išaugo beveik keturis kartus palyginti su 1953 metais. Pastatyta tūkstančiai puikių mechanizuotų fermų, kolūkiai įsigijo technikos daugiau kaip už 300 milijonų rublių.

Tarybų Lietuvos žemdirbiai pasiekė, kad jau dabar pieno ir sviesto vienam respublikos gyventojui gaminama daugiau negu Jungtinėse Amerikos Valstijose. 1958 metais Lietuvoje vienam gyventojui teko 512 kilogramų pieno (JAV — 326 kilogramai), 6,4 kilogramo sviesto (JAV — 3,6 kilogramo). Atsiliekama mėsos gamyboje. Jei respublikoje vienam gyventojui 1958 metais teko 65 kilogramai mėsos, tai JAV — 94 kilogramai.

1965 metais mėsos gamyba palyginti su 1958 metais padidės, ne mažiau kaip 60 procentų, pieno — taip pat 60 procentų, arba 100 hektarų naudmenų bus pagaminta po 575 centnerius pieno ir 75 centnerius skerdienos. Tai reiškia, kad pieno ir sviesto gamybos lygis vienam gyventojui bus žymiai didesnis, negu dabar yra Amerikoje, o pagal mėsos gamybą taip pat viršysime dabartinį JAV lygį.

BŪRELIO VEIKLA ĮDOMI IR NAUDINGA

Vis labiau plečia veiklą VI. Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos geografų būrelis nariai, vadovaujami mokytojo Vlodo Sasnausko. Neseniai įrengtoje geografinėje aikštelėje yra atliekami meteorologiniai stebėjimai, kasdien skelbiamas oro prognozės biuletenis. Dalis būrelis narių lanko meteorologijos kursus, o kiti gamina naujas priemones besiplečiančiai aikštei.

Geografai padarė įdomias išvykas į Mirabilio piliakalnį ir į Lėvens slėnį, kuriame yra didžiausias mūsų rajone akmuo. Šis akmuo buvo apmatuotas ir aprašytas. Buvo surinkta įdomios medžiagos ir apie mūsų senąjį Piliakalnį. Visos geografų išvykos aprašytos, pajvairintos foto nuotraukomis.

Savo įdomų darbą geografai tęsia ir toliau. Jie yra numatę ateityje dar daugiau suruošti išvykų į žymesnes rajono vietas ir, kaip paprastai, jas aprašyti, labiau išplėsti darbą mokyklos geografinėje aikštelėje ir kt. Toks darbas sudarys galimybę papildyti žinias iš geografijos.

J. Stankūnas
Būrelio narys

Vaiduokliai

Kalbėsime apie kaimynus. sklypą atimti? — vebleno Norš, gal būt, jie išsižeis, bet to nutylėti negalima. Jų elgesys tikrai ne kaimyniškas, ne draugiškas. Buvo sausio 4 d. vidurnaktis. Laikrodis rodė pirmą valandą. Vidurnakčio tyloje prie Eidikonių sodybos pasigirdo nei žmogaus, nei gyvulio maurojimas... Į Eidikonių trobos duris pasipylė smūgiai. Vienuolikmetė dukrelė Dalė pašoko iš lovytės ir nežinojo kur dėtis, sūnus Stasys ėmė blaškytis iš kampo į kampą. Kas taip su triukšmu beldžiasi vidurnaktį?

Stefa Eidikonienė atidarė duris. Į vidų suvirto miško žvaigdas Vytautas Vištejūnas ir antros brigados brigadininkas Juozas Lapinskas. — Duosi alaus, ar teks

Žemaičių sukilimas prieš kryžiuočius

(Pernai sukako 550 metų, kai žemaičiai sukilo (1409 m.) prieš teutonų ordiną)

Po pusantro šimtmečio trukusių kovų 1400 metais kryžiuočiams pavyko užimti Žemaitiją. Jie pasistatė ten Dubysos ir Frideburgo piliis ir išsivedė dalį gyventojų įkaitais. Bet žemaičiai nenorėjo sulaukti prūsų likimo ir nemanė pasiduoti. Visą laiką krašte vyko neramumai. Viename ordino dokumente rašoma, kad kryžiuočiai žemaičius laikė „lyg ungurį už uodegos“. 1409 metų pavasarį Žemaitijoje prasidėjo visuotinis sukilimas. Sukilėliai užpuolė priešo piliis, išvijo vokiečių valdininkus, pirklius, kolonistus. Birželio mėnesį sukilimas jau apėmė visą Žemaitiją. Ordino vietininkas Mykolas Kuchmeisteris, sudeginęs savo buveinę — Dubysos pili, su igula pabėgo.

Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas tuo metu jau rengėsi lemiamam karui su ordinu ir todėl atvirai rėmė žemaičius. Greitu laiku buvo išvaduota visa Žemaitija ir Užnemunė iki Šešupės. Po to kryžiuočiai į Žemaitiją nebesugrįžo. Sekančiais metais pergale prie Žalgirio galutinai sustabdė jų agresiją.

R. Šalūga

— Bet juk mes alaus neturime. Yra tik giros...

— Bus gerai ir girai!.. O prie jos gal ir stipriau ką nors surasi...

Vos spėjo neprašyti ir nelaukti svečiai susėsti už stalo, vėl pasigirdo už durų dar baisesnis triukšmas. Vėl atsitrenkė durys. Trobon suvirto visas būrys girtų žmonių išvirkščiais kailiniais. Vaikai suspigo ne savais balsais.

— Išeikit, negąsdinkite vaikų, — ėmė prašyti Eidikonienė.

Beť kur tau. Jonas Audickas stvėrė Eidikonienę už plaukų, partrenkė ir ėmė mušti... Sumušė, sukruvino moterį ir paliko. Tuo metu, kai Audickas mušė niekuo nekaltą moterį, jo bendrakeleiviai Jonas Vištejūnas, Ona Lapinskienė, Juozas Jukonis ir jo žmona Aldona, Stasė ir Valė Paliulionienės, negelbėdami moters, ir toliau triukšmavo, šoko, trypė, net grindis įlaužė... Reikia tik įsivaizduoti, kaip jautėsi tada mažamečiai Eidikonių vaikai!

Vaiduoklių mūsų gyvenime seniai nėra. Kam reikalingi tokie vaiduokliai mūsų apylinkėse, mūsų kultūringame kolūkiniame kaime? O su tokiu vaiduokliu, koks yra Jonas Audickas, kuris sužalojo Stefą Eidikonienę, reikėtų pakalbėti teisingumo darbuotojams.

I. Petrulis
K. Kadžiulis

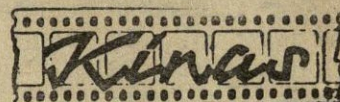
„Žadeikių“ kolūkis

Redaktorius S. Zauka

ŠIANDIENĄ 20 VAL. KULTŪROS UNIVERSITETE:

1. Paskaita „Lietuvių liaudies ir tarybinis menas“.
2. Meninis kino filmas.

Universiteto taryba

KUPIŠKYJE,

K. T. „AUŠRA“

„Su ypatinga užduotimi“ (vokiečių), sausio 23 ir 24 d. d.

„Niskavuori moterys“ (suomių), sausio 26 ir 27 d. d.

Nuotraukoje: kadras iš kino filmo „NISKAVUORI MOTERYS“, kurį pastatė Suomijos kino studija pagal Juchanio Tervapio (Helo Volijoki) pjesę.

Dvikova

Beveik pusantro metro ilgio su plačiomis rudomis skersinėmis juostomis ant nugaros driežas pasiruošė mūšui. Gerai išsivysčiusios stiprios priekinės kojos ištiestos. Didelė galva su dantytais nassais aukštai iškelta.

Su kuo gi ruošėsi peštis driežas?

Raitydamasi visu kūnu, prie jo lėtai prišliaužė Kara-Kumų pabaisa — kobra. Priartėjusi ji pakėlė galvą, išstiegsė. Priešai nenuleido vienas nuo kito akių. Štai kobros kaklas įgijo rutulio formą, ir akimirksniu staigiu judesiu gyvatė metė į priekį savo lankstų kūną. Kara-Kumų šeimininkas vikriai išsisuko, paskui pats puolė atakon. Prasidėjo mirtinas mūšis.

Mes susidomėję sekėme šią dvikovą. Gyvatė mėgino apsi-vynioti aplink driežą. Šis vikriai atmušinėjo ją stipriomis kojomis. Gyvatė leido geluonis, o „zem-zem“ dantimis kibo į jos kūną. Štai kobra apsi-vyniojo aplink „zem-zem“. Atrodė, kad susirėmimas baigtas, bet driežas išsprūdo iš mirties žiedo. Pasokęs toli į šoną, jis nubėgo į miškelį ir pradėjo trintis į žolę. Tai truko neilgai. Paskui jis vėl pradėjo mūšį. Tai pasikartojo kelis kartus.

STALINO KELIU

4 psl. 1960 m. sausio 20 d.

Rajono darbo žmonės!

PRENUMERATOS KAINA: 1 mėn. — 1,30 rb, — 3 mėn. — 3,90 rb, 6 mėn. — 7,80 rb, iki metų galo — 14,30 rb.